

به نام خدا

مهارت‌های آموزش ابتدایی

مؤلف :

سامان نظری

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: نظری، سامان، ۱۳۵۹

عنوان و نام پدیدآور: مهارت‌های آموزش ابتدایی / مولف سامان نظری.

مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۱۱۴ ص.

شابک: ۹-۷۹۲-۳۳۹-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: آموزش ابتدایی - مهارت‌ها

رده بندی کنگره: PN۲۱۴۷

رده بندی دیویی: ۸۰۹/۲۰۸

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۳۸۵۹

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: مهارت‌های آموزش ابتدایی

مولف: سامان نظری

ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳

چاپ: زیر جلد

قیمت: ۱۱۴۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹-۷۹۲-۳۳۹-۶۲۲-۹۷۸

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه:.....
۱۳	تدریس یعنی چه؟.....
۱۳	تدریس (TEACHING).....
۱۴	روش تدریس:.....
۱۵	ویژگی خاص در معنی تدریس.....
۱۵	تعریف بزرگان در این زمینه.....
۱۵	عوامل موثر در تدریس.....
۱۶	۱- ویژگی‌های شخصیتی و علمی مدرس.....
۱۶	۲- معنی تدریس چیست، ویژگی‌های شخصیتی مخاطبان.....
۱۷	۳- تاثیرات نظام آموزشی.....
۱۷	۴- محیط و تجهیزات.....
۱۸	طراحی آموزشی چیست؟.....
۱۸	مراحل طراحی آموزشی.....
۱۹	مراحل نگارش هدف‌های آموزشی.....
۱۹	مراحل نگارش هدف‌های آموزشی عبارتند از:.....
۱۹	الف - تعیین هدف یا هدف‌های کلی آموزشی.....
۲۰	ب - تبدیل هدف کلی به اهداف جزئی.....
۲۱	فعالیت‌های مدرس.....

- اعمال منطقی ۲۱
- اعمال راهبردی ۲۱
- مدل های تدریس ۲۱
- آموزش ۲۲
- القا ۲۲
- ب- الگوی تدریس چیست؟ ۲۲
- الگوی گایه ۲۵
- روش تدریس فعال چیست؟ ۳۰
- مزایای روش تدریس فعال ۳۰
- تفاوت روش تدریس فعال با روش تدریس غیرفعال ۳۱
- انواع روش تدریس فعال ۳۲
- ۱. روش تدریس ایفای نقش (Role Playing) ۳۲
- مزایای روش تدریس ایفای نقش ۳۳
- مراحل اجرای روش تدریس ایفای نقش ۳۳
- ۲. روش تدریس بحث گروهی ۳۴
- مزایای روش بحث گروهی ۳۴
- روش تدریس بارش مغزی ۳۵
- قواعد بارش مغزی ۳۵
- چهار قاعده اساسی بارش مغزی ۳۶
- ترکیب اعضای گروه بارش مغزی ۳۷

- ۳۷..... رویه برگزاری جلسات بارش مغزی
- ۳۸..... مزایا و معایب
- ۳۸..... معایب و نقایص این روش عبارتند از :
- ۳۹..... روشها و تکنیک های مشابه
- ۴۱..... الگوی عمومی تدریس (GENERAL TEACHING MODEL)
- ۴۱..... در این الگو، فرآیند تدریس به پنج مرحله تقسیم می شود:
- ۴۲..... اشتباه اساسی در به کارگیری الگوهای تدریس
- ۴۲..... ج- تناسب سنجی الگوها
- ۴۴..... ویژگی های فراگیران
- ۴۶..... د- ویژگی های روش تدریس مناسب
- ۴۷..... روش تدریس غیرمستقیم یا مشاوره ای
- ۴۷..... اهداف روش تدریس غیر مستقیم یا مشاوره ای
- ۴۸..... مراحل روش تدریس غیر مستقیم یا مشاوره ای
- ۵۱..... روش نمایشی (نمایش علمی) / روش آزمایشی (آزمایشگاهی)
- ۵۱..... مراحل اجرای روش نمایشی :
- ۵۱..... ۱- مرحله آمادگی:
- ۵۱..... ۲- مرحله توضیح:
- ۵۱..... ۳- مرحله نمایشی:
- ۵۲..... ۴- مرحله آزمایش و سنجش:
- ۵۲..... محاسن و محدودیت های روش نمایشی
- ۵۲..... روش آزمایشی (آزمایشگاهی)

- ۵۳..... محاسن و محدودیت‌های روش آزمایشی .....
- ۵۵..... چه دروس و موضوع‌هایی را می‌توان با روش بحث گروهی تدریس کرد؟ .....
- ۵۵..... در چه موقعیتی و برای چه هدفی می‌توان از روش بحث گروهی استفاده کرد؟ .....
- ۵۶..... مراحل اجرای روش بحث گروهی .....
- ۵۶..... مرحله اول: آمادگی و برنامه ریزی .....
- ۵۷..... مرحله دوم: روش اجرای بحث گروهی .....
- ۵۸..... محاسن و محدودیت‌های روش بحث گروهی .....
- ۵۸..... ساخت شناختی چیست؟ .....
- ۵۸..... یادگیری معنادار چیست؟ .....
- ۵۹..... ویژگی‌های الگوی پیش سازمان دهنده: .....
- ۶۰..... محاسن و محدودیت‌های الگوی پیش سازمان دهنده: .....
- ۶۰..... روش‌های آموزش انفرادی .....
- ۶۰..... اهداف آموزش انفرادی: .....
- ۶۲..... یادگیری تا حد تسلط: .....
- ۶۲..... تدریس خصوصی: .....
- ۶۲..... آموزش برنامه‌ای PROGRAMMED INSTRUCTION : .....
- ۶۳..... آموزش به وسیله کامپیوتر .....
- ۶۳..... مشخصات ماشین‌های تدریس به طور خلاصه عبارتند از: .....
- ۶۴..... مبانی نظری تدریس .....
- ۶۵..... دیدگاه‌های مختلف تدریس .....

۶۶	برخی دیگر از انواع روش های تدریس
۶۶	مراحل اجرای روش سخنرانی
۷۰	مقایسه روش های تدریس
۷۱	معرفی الگوی تدریس دریافت مفهوم
۷۲	مراحل اجرای الگو
۷۲	مقایسه ی تدریس در کشورهای آلمان، ژاپن، آمریکا و ایران
۷۲	تدریس در آلمان
۷۳	تدریس در ژاپن
۷۳	تدریس در آمریکا
۷۴	تدریس در ایران (الگوی قدیمی)
۷۴	تدریس در ایران (الگوی فعال)
۷۶	معرفی الگوی تدریس دریافت مفهوم
۷۶	مراحل اجرای الگو
۷۷	معلم :
۷۷	آثار و نتایج الگو
۷۸	نکات کاربردی
۷۸	خانواده الگوهای اجتماعی در تدریس
۸۳	ساخت گرایی
۸۵	روش تدریس (الگوی گانیه))
۸۵	الگوی گانیه شامل ۹ مرحله می باشد که عبارتند از:
۸۶	مقدمه‌ای در ضرورت بحث:

- تاریخچه تکوین تدریس : ۸۷
- آموزش نوین چیست؟ ۸۹
- روش‌های تدریس همچنان در حال تکامل هستند ۹۰
- تمایز در یادگیری چیست؟ ۹۱
- ۱۸ روش تدریس نوین ۹۱
- چرا پیاده‌سازی روش تدریس نوین مهم است؟ ۱۰۲
- بهترین روش تدریس نوین برای فعال شدن دانش‌آموزان در کلاس ۱۰۳
- افزایش کیفیت تدریس با روش حل مسئله ۱۰۴
- بهترین روش تدریس نوین برای افزایش اعتماد به نفس دانش‌آموزان ۱۰۵
- آموزش مهارت‌های زندگی با استفاده از روش ایفای نقش ۱۰۵
- افزایش کیفیت تدریس با روش گردش علمی ۱۰۶
- استفاده از حس کنجکاوی دانش‌آموزان برای افزایش کیفیت تدریس ۱۰۶
- روش تدریس به وسیله‌ی رایانه ۱۰۷
- تأثیر دبیر در روش‌های تدریس جدید ۱۰۷
- بهترین روش تدریس نوین برای فعال شدن دانش‌آموزان در کلاس ۱۰۷
- افزایش کیفیت تدریس با روش حل مسئله ۱۰۸
- بهترین روش تدریس نوین برای افزایش اعتماد به نفس دانش‌آموزان ۱۰۹
- آموزش مهارت‌های زندگی با استفاده از روش ایفای نقش ۱۰۹
- افزایش کیفیت تدریس با روش گردش علمی ۱۱۰
- استفاده از حس کنجکاوی دانش‌آموزان برای افزایش کیفیت تدریس ۱۱۰

۱۱۱..... روش تدریس به وسیله‌ی رایانه

۱۱۱..... تأثیر دبیر در روش‌های تدریس جدید

۱۱۳..... منابع:

مقدمه:

با توجه به این که فرهنگ دهخدا و معین، تدریس را به معنای درس دادن تعریف کرده‌اند، می‌توان نتیجه گرفت که تدریس فعالیتی انفرادی نیست و ضروری است که در این فعالیت حتماً دو نفر حضور داشته باشند.

به عبارت دیگر در این فعالیت ابتدا حضور فیزیکی و یا مجازی (که امروزه به دلیل کرونا اتفاق افتاده) کافی نیست. بلکه هم مدرس و هم مخاطب باید همواره در تلاش باشند تا با ارتقا سطح خود بتوانند به بهترین نتایج برسند.

در نتیجه منظور از تدریس ایجاد محرک در شاگرد و فراهم نمودن شرایط لازم برای یادگیری درس است. بنابراین می‌توان گفت که تدریس یک فعالیت و یا یک جریان است زیرا تشکیل شده از مراحل ماند:

منظم بودن: درس دادن باید با اصول و نظم خاصی اجرا شود. در غیر این صورت مخاطب از روش تدریس ناراضی خواهد بود.

تعامل داشتن: باید بین مدرس و مخاطب تعامل برقرار شود تا دو طرف صحبت‌های یکدیگر را متوجه شوند و به بهترین نتیجه برسند.

هدف داشتن: مدرس باید تدریسی که انجام می‌دهد، هدف داشته باشید و مخاطب نیز باید طبق هدفی که برای خود تعیین کرده است، زمان بگذارد تا آموزش‌ها موثر واقع شوند.

تدریس یعنی چه؟

از تدریس، همانند یادگیری، تعریفهای مختلفی ارائه شده است. بعضی، تدریس را «بیان صریح معلم درباره آنچه باید یاد گرفته شود» می دانند و گروهی دیگر تدریس را «همورزی متقابلی می دانند که بین معلم، دانش آموز و محتوا در کلاس درس جریان دارد.» عده ی زیادی از مربیان و متخصصان آموزش و پرورش، تدریس را «فراهم آوردن موقعیت و فرصتهایی که یادگیری دانش آموزان را تسهیل کند»، نامیده اند.

از بررسی مجموعه ی تعاریف ارائه شده می توان نتیجه گرفت که «تدریس، فعالیتی تعاملی و منظم و هدفمند بین معلم و دانش آموز به منظور تسهیل یادگیری است.»

عوامل اصلی چنین فعالیتی عبارتند از: طراحی، اجرا و ارزشیابی. طراحی پایه و اساس اصلی این فرآیند است که دو عامل دیگر یعنی اجرا و ارزشیابی بر آن استوار هستند و تحقق مطلوب آنها وابسته به کیفیت طراحی آموزشی است .

تدریس (teaching)

- درس دادن، انتقال دانش، ایجاد آگاهی بیشتر، شکل دهی معرفت و دانش....
- تدریس فرآیندی از اعمال است که با هدف یادگیری صورت می گیرد (اسمیت ۱۹۶۰)
- تدریس، موفقیت در انجام فعالیتهای مدرس در امر یادگیری فراگیران است که کل یا قسمتی از موضوع مورد نظر را یاد بگیرند.
- فعالیتهای مدرس شامل فعالیتهای منطقی logical acts، اعمال راهبردی strategically acts و اعمال اداری institutional acts است.